

درس دوازدهم: حروف ناخوانا (۴)

(وائی) ناخوانا

سه حرف (و ای) در مواردی در قرآن کریم خوانده نمی شود. در برخی رسم الخط ها برای راهنمایی قاری در موارد ناخوانا بودن این حروف علامتی شبیه صفر (۰) بالای آن ها قرار می دهند. مانند:

أُولَئِكَ قَالُوا وَمَلَايَهُ

اکنون موارد ناخوانا بودن این سه حرف را بررسی می نماییم.

الف ناخوانا

۱. الف ناخوانا بعد از واو آخر کلمه (واً) مانند:

يَدْعُوا أَتَوْا يَعْفُوا الرِّبَا يَبْدُوا

۲. الف ناخوانا در کلمات خاص؛ مانند:

مَائَةٌ مَائَتَيْنِ لَشَائٍ يَائِسٍ لَا يَأْتِسُ
لَا تَأْتِسُوا لَا أَذْبَحَنَّهُ قَوَارِيرًا ثُمُودًا جَائٍ

دانستنی خیلی مهم:

الف در پایان هفت کلمه ی قرآن کریم، هنگام وقف خوانده شده و هنگام وصل ناخوانا است. در برخی رسم الخط ها علامتی شبیه بیضی (◦) برای راهنمایی قاری، بر روی آن قرار می دهند. این هفت کلمه عبارت اند از:

أَنَا لَكِنَّا سَلَسِلَا الظُّنُونَا الرَّسُولَا
السَّبِيلَا قَوَارِيرَا

تمرین های عملی

مرحله ی یکم: کلمات زیر را با دقت قرائت نمایید.

يَعْفُوا نَتْلُوا صُدُوا صَدُوا أَدُوا حُلُوا رُدُّوا تَلُّوا
دَعُوا أَتُوا حَلُّوا تَعَثُّوا ءَاتُوا ءَاوُوا تَعَالُوا
يَعْفُوا نَبَلُّوا لِبَلُّوا لَتَتَلُّوا لِيرَبُّوا يَبْدُوا
يَذَرُّوا نَبُّوا بَلَّوْا نَشَّوْا جَزَّوْا أَنْبَوْا

مرحله ی دوم: عبارت های کوتاه زیر را قرائت فرمایید.

۱. فَلَا تَهْنُوا

۲. وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ

٣. وَنَبَلُّوا أَخْبَارَكُمْ
٤. وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ
٥. بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ
٦. قُلْ لَا تَمْنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ
٧. فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
٨. أَفَلَمْ يَأْتِشِ الَّذِينَ ءَامَنُوا
٩. قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَرُوهَا نَقْدِيرًا
١٠. وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ
١١. يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا
١٢. قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا
١٣. أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ
١٤. وَجَزَّوْا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِثْلَهَا

واو ناخوانا

حرف (**و**) در هفت کلمه ی قرآن، ناخوانا است. در برخی رسم الخط ها برای راهنمایی قاری علامتی مانند صفر بالای آن قرار می دهند تا نشان گر ناخوانا بودن آن باشد. این کلمات عبارت اند از:

أُولَىٰ أُولَٰئِكَ أَوْلَتْ سَأْوَرِكُمْ

مرحله‌ی سوم: عبارت‌های زیر را با دقت بخوانید.

١. فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا **أُولَى** بِأُسْ شَدِيدِ

٢. فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ يَهُودٍ عَنْ فَسَادٍ

٣. قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَىٰ أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَىٰ

٤. أَسْكِنُوهُمْ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُمْ أَنْ نَضِيقُوا عَلَيْهِمْ

وَإِنْ كُنْ أُولَتْ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ

٥. أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا

٤. وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا

٧. سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ

یاء ناخوانا (یاءِ)

در کلمات زیر به علت تبعیت از رسم الخط ویژه ی قرآن، یک یاء ناخوانا نوشته شده است.
در برخی رسم الخط ها برای راهنمایی قاری علامتی شبیه صفر (۰) بر روی این حرف
نوشته می شود تا نشان گر ناخوانا بودن آن باشد.

يَايُودُ يَايُكُمُ الْمَفْتُونُ أَفَايْنُ مَلَايَهُ مَلَايَهُمُ

مرحله ی چهارم:

عبارت های زیر را با دقت بخوانید.

۱. وَالسَّمَاءَ بَيْنَهُمَا يَأْيُودُ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

۲. يَايُكُمُ الْمَفْتُونُ

۳. أَفَايْنُ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ

۴. وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَايَهُ

فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

۵. فَمَا ءَامَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِّن

فِرْعَوْنَ وَمَلَايَهُمُ أَن يَفْتِنَهُمُ

مرحله ی پنجم:

سوره ی مبارک شمس را قرائت فرمایید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ① وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ② وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ③
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ④ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَدَّلَهَا ⑤ وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّهَا
⑥ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ⑦ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ⑧ قَدْ
أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ⑨ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ⑩ كَذَبَتْ ثَمُودُ
بِطَعْنِهَا ⑪ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ⑫ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ⑬ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ⑭ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ⑮

مرحله ی ششم:

تمرین های درس را برای والدین یا دوست خود قرائت نمایید.